

skal være Idealet ved vor fremtidige Hæverordning, skal være at faae Folket og Hæren til faa fuldstændig som mulig at hjælpe hinanden. Det er den almindelige Bærnepligt fuldstændig udført, at hver Soldat skal føle sig som Statsborger, og hver Statsborger, som er vaabensfør og vaabensøvet, skal føle sig som Soldat; det vil med andre Ord sige, at der ikke paa noget Punkt under vor nuværende Forsfatning maa kunne danne sig en „Stat i Staten“ med Hensyn til Krigsmagten. — Der er en Grundlovsbestemmelse, som man ikke har faaet med i den foreliggende Straffelov, og som forekommer mig nødvendig maa have sin Plads her. Den har faaet sin Plads i den borgerlige Straffelov, men jeg mener, at den fuldt faa meget er paa sin Plads paa dette Sted, og det er Bestemmelsen om, at hvo der antaster Rigsdagens Frihed og Sikkerhed, eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gjør sig skyldig i Højforræderi. Der kan naturligvis paa den ene Side være sigtet til Revolution, altsaa til at værges Rigsdagen lige over for Høbet, men der kan ogsaa paa den anden Side være sigtet til Statskup, hvorved Militærmagt skulde bruges, og derfor tror jeg, at det er fuldstændig i sin Orden, at Grundlovens Ord komme med ind i denne Straffelov. Forslagsstillerne under Nr. 30 have oprindeligt havt den Tanke at ville indsette denne Bestemmelse paa dette Sted, men have senere fundet det rigtigere at bevare den samlede Grundlovsbestemmelse paa et andet Sted i Loven, nemlig i Epidsen for 9de Kapitel, og paa dette Sted kun at henviser dertil, og denne Henvisning maa da betyde, at der ligesom sker en Slags Undtagelse fra Bestemmelsen i Straffelovens § 47, at der nemlig er et bestemt Tilfælde, i hvilket det er Rigtigt for den Militære at negte Lydighed, nemlig naar der befales ham Noget, som tilfigter at antaste Rigsdagens Sikkerhed og Frihed, fordi Rigsdagens Ukrænkelighed er et Legn paa selve Folkefrihedens Ukrænkelighed. Om det Endringsforslag, som er stillet under Nr. 30, og som indeholder denne Henvisning, bliver knyttet til Lovforslagets § 47 eller til den Affattelse, som er foreslaaet af et Mindretal under Nr. 29, er naturligvis ikke væsentligt, men jeg maa dog sige, at Forslagsstillerne under Nr. 30 vilde meget foretrække Lovforslagets Affattelse. Jeg veed vel, som den ærede Ordfører ogsaa bemærkede, at den Affattelse, som her er foreslaaet, skriver sig fra tidligere Forhandlinger her i Folkethinget, men vi have jo før, ogsaa i Mar, set, at Folkethinget har stemt helt anderledes, end det gjorde for 5 Mar siden. Det er et Folkething, der har været omvalgt 3 Gange senere, saa det bør man ikke lægge for megen Vægt paa. Jeg vil dog sige, at jeg havde meget ønsket, at jeg kunde have fattet Godhed for Affattelsen under Nr. 29, men jo mere jeg har set paa dette Forslag, desto betænkeligere er jeg ble-

ven ved at stemme for det. Jeg skal for det Første gjøre opmærksom paa, at Grundlovsbestemmelsen er der indsat paa en saadan Maade, at det forekommer mig, at den ikke kommer til sin fulde Ret. Grundlovsbestemmelser, mener jeg, skal man omgaa med den allerstørste Hensynsfuldhed; men her er den paagjældende Forbrydelse sat sammen med andre Forbrydelser, der kunne være meget store, nemlig Forræderi og Oprør, men som dog ikke ere nævnte i Grundloven. Naar man kommer med denne Grundlovsbestemmelse, tror jeg, man skal komme med Grundlovens Ord saa nøie, som det paa nogen Maade er muligt at faae dem til at passe ind i Loven. Jeg har en anden Betænkethed ved Forslaget under Nr. 29, og det er, at det stiller sig noget tvivlsomt for mig, om man ikke, naturligvis uden paa nogen Maade at ville det, kommer til ligesom at røre lidt ved selve Grundlovens Indhold. Der staar nemlig, at den, der deltager i Udførelsen af en strafbar Handling, og der nævnes som det Trede „Antastelse af Rigsdagens Sikkerhed og Frihed“, bliver at straffe osv.; men saa spørges der til „dog skal han være angerløs, naar det af samtlige foreliggende Omstændigheder fremgaar, at han ikke har kunnet indse, og at det heller ikke iøvrigt har været ham bekendt, at der ved Befalingen tilligtes en Forbrydelse“. Jeg maa fremhæve, at Grundlovens Ord ere aldeles ubetingede. Grundloven siger aldeles ubetinget: den, der gjør sig skyldig i dette, gjør sig skyldig i Højforræderi. Jeg har endnu en Betænkethed ved at stemme for Forslaget, som tilbørlig er berørt af den ærede Ordfører, og det er, at saaledes som det er stillet op her, er det ikke stillet op saaledes, at det passer ind i den militære Straffelov; thi her er opstillet som Regel, hvad der skulde være Undtagelse, og hvad der skulde være Undtagelse, er opstillet som Regel. Jeg er saa villig som Nogen til at lade den borgerlige Straffelovs Bestemmelser gjøres anvendelige paa Krigsmagten, hvor det paa nogen Maade er muligt, men ligesom det anerkendes, at vi maa have en særlig militær Straffelov, saaledes maa det ogsaa anerkendes, at der er visse Tilfælde, hvor det ikke er muligt. I borgerlige Forhold er den, som deltager i en strafbar Handling, ikke angerløs, fordi man nemlig kræver af Bedkommende, at han skal overveie tilstrækkeligt i Forveien, men Forfæjlen med Hensyn til de militære Forhold er netop den, at i militære Forhold gives der i Almindelighed ikke Leilighed til Overveielse, og derfor maa Hovedreglen være, at man adlyder, og at Ansvar kommer til at paahvile de Kommanderende. Nu kan man maaske sige, at Grundlovens Bestemmelse er temmelig streng, fordi den udtaler saa aldeles ubetinget, at den, der endogaa adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gjør sig skyldig i Højforræderi, men jeg skal gjøre opmærksom paa, at Grundlovens Bestemmelser nærmest ere opstillede som en Ud-